

۱۳۸۰ / ۱ / ۲۰

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ایران

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

«بررسی عملکرد بخش‌های مدارک پزشکی در بیمارستانهای آموزشی دانشگاه

علوم پزشکی شیراز: ۱۳۷۶»

استاد راهنما:

دکتر دلگشایی

درفانجفی ۱۳۷۶

012913

ارائه شده به دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی به عنوان بخشی از شرایط

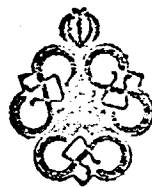
دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته آموزش مدارک پزشکی

۳۵۳۲۵

۲۱۱۵ - ۲۶۰۵۶ / پ

۱۳۷۷ / ۱۵ / ۱۲

بسم الله

دانشگاه علوم پزشکی ایران - خدمات بهداشتی - درمانی ایران
دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

تصویب نامه پایان نامه کارشناسی ارشد

بدینوسیله اعلام می نماید درنا نجفی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد آموزش منارک پزشکی در بیمارستانهای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شبراز ۷۶

در تاریخ ۲۶/۱۲/۷۷ به عنوان آخرین شرط دریافت درجه کارشناسی ارشد به هیئت علمی این دانشکده ارائه نموده و مورد قبول واقع شد / م

دکتر سید جمال الدین طیبی

رئیس دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

استاد راهنما: آقای دکتر سهام دانشی

استاد مشاور: آقای ناصر خالصی

مشاور آماری: خانم معصومه خوشکام

استاد داور: آقای دکتر سید جمال الدین طیبی

۳۹۳۲۵

آدرس - نجف آباد ولی عصر (عج) بالاتر از ظاهر نبش خیابان شهید بابک بهرامی پلاک ۱

تلفن - ۸۰۸۸۸۲۹ - ۸۰۸۸۷۶۴ - ۲۲۲۵۹۹۰

تقدیم به پدر و مادر عزیزم

با این امید که روزی جوابگوی قطره‌ای
از دریای الطافشان باشم

تقدیم به همسرم

که در تمام مراحل یار و همراه من بوده است.

بنام خدا

سپاس، خدای را، که توانایی‌هایم از اوست.
سپاس، پدر و مادر عزیز، که همواره مشوق و یاور من بوده‌اید.
سپاس، اساتید گرامی، که دانسته‌هایتان را از من دریغ نداشته‌اید.
سپاس جناب آقای دکتر دلگشایی، آقای خالصی و سرکار خانم خوشگام که با
همکاری‌هایتان مرا یاری کرده و موفق به انجام این وظیفه نمودید.
و همیشه سپاسگذار الطاف جناب آقای دکتر طبیبی ریاست محترم دانشکده
مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی خواهم بود.

درنا نجفی

چکیده

عملکرد بخش مدارک پزشکی جهت دلبردن خدمات و فراهم آوردن استانداردهای مطلوب برای مراقبت و سرویس دهی به بیماران در مراکز مراقبت‌های بهداشتی می‌باشد. فعالیت مشترک کلیه بخش‌های مدارک پزشکی فراهم کردن نظام‌های ثبت اسناد در یک شکل یا اشکال گوناگون می‌باشد که نگهداری و دسترسی به اطلاعات کلینیکی را با استفاده از نام، شماره پرونده و ... فراهم کند.

در این پژوهش عملکرد بخش‌های مدارک پزشکی در ۸ بیمارستان آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در واحدهای مدارک پزشکی، پذیرش، کدگذاری، آمار و بایگانی با استفاده از روش توصیفی تحلیلی مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. به منظور گردآوری اطلاعات، پرسشنامه‌ای در رابطه با اهداف پژوهش تدوین گردید و در بین جامعه مورد پژوهش توزیع گردید.

نتایج حاصل از پژوهش در رابطه با بخش‌های تحت مطالعه نشانگر آن است که:

۴۴/۶٪ از پرسنل دارای تحصیلات دانشگاهی و بقیه دارای دیپلم (۴۱/۴٪) و زیردیپلم

(۱۲٪) می‌باشند و اکثریت مدیران (۷۵٪) دارای تحصیلات دانشگاهی در رشته مدارک پزشکی و

بقیه در رشته‌های غیر از مدارک پزشکی می‌باشند. در (۶۲/۵٪) از مراکز کمیته مدارک پزشکی

تشکیل نمی‌شود و تنها در ۳۷/۵٪ از مراکز فرم‌های استاندارد مورد استفاده قرار می‌گیرند.

در اکثریت مراکز (۸۷/۵٪) فرم‌ها به صورت یک‌زبانه (انگلیسی) تکمیل می‌شوند.

در کلیه مراکز (۱۰۰٪) خط‌مشی‌هایی درباره فعالیت پرسنل وجود دارد ولی در ۶۲/۵٪

درباره پرونده‌های ناقص دستورالعملی وجود دارد.

نتایج کلی پژوهش در رابطه با عملکرد بخش‌های مدارک پزشکی بیانگر آنست که:
عملکرد بخش‌های مدارک پزشکی بیمارستانهای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در ۵۶/۸ درصد از موارد با استانداردهای جهانی و داخلی مطابقت می‌کند.
براین اساس پیشنهاداتی جهت کاربرد یافته‌ها در عملکرد بخش‌ها مدارک پزشکی به همراه پیشنهاداتی چند جهت انجام پژوهش‌های بعدی ارائه گردیده است.

بنام خدا

پیش‌گفتار

جمعیت جهان و پیشرفت علم و صنعت در قرن بیستم یا عصر فضا روز بروز روبه افزایش و تکامل است و هرچه اجتماعات بیشتر، شهرها گسترده‌تر و تکنولوژی پیشرفته‌تر شود. فعالیت‌های اجتماعی همگام با آنها گسترش می‌یابد. با گسترده‌شدن شهرها و فزونی جمعیت و مراکز صنعتی، اقتصادی، آموزشی و درمانی فعالیت‌های اجتماعی جهت کنترل و رفع نیاز اجتماعات و در نتیجه خدمات گروهی توسعه می‌یابند. ارائه این خدمات از طرق مختلف و گسترده‌ای صورت می‌گیرد که همه آنها به وزارت‌خانه‌های مربوطه منتهی می‌شود مانند مراکز آموزشی از کودکان تا دانشگاهها، مراکز انتظامی از کلانتریها تا دادگاهها، مراکز درمانی از خانه‌های بهداشت تا بیمارستان‌ها.

جهت ارائه خدمات گروهی در کلیه امور نیاز به تخصص‌هایی هست که آموزش‌های عالی و علمی را در برمی‌گیرند تا هرکس برحسب تخصص خویش بتواند در گوشه‌ای از این اجتماع عظیم فعالیت نموده و در پیشبرد مقاصد و اهداف جامعه‌اش سهیم باشد.

فن بایگانی در هر مؤسسه‌ای اعم از بزرگ و کوچک از این فعالیت‌های گروهی است که در زمینه جلوگیری از هرج و مرج و پراکندگی اوراق و مدارک و اسناد می‌تواند کمک شایسته‌ای را در حفظ و حراست و هم‌چنین سرعت کار در ارائه این مدارک در هنگام لزوم فراهم نماید.

عملکرد سیستم بایگانی در وزارت‌خانه‌ها، مراکز صنعتی، مؤسسات تجاری، بانکی و مالی و مراکز درمانی متفاوت و دارای انواع گوناگون برحسب نیاز خود می‌باشد. هرچند که هدف همه آنها یکی است، اما مدارک پزشکی سرمایه‌ای عظیم در دست گروه‌های درمانی یک جامعه است که در کلیه زمینه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کمک مؤثری می‌تواند باشد بنابراین در تهیه، نگهداری و مراقبت از آن نهایت سعی و کوشش را باید به عمل آورد.

جهت بهبود وضعیت این سرمایه عظیم و گسترده باید شناختی صحیح از وضع موجود آن داشت لذا در این پایان نامه سعی شده است نگاهی هرچند کلی به بخش مدارک پزشکی داشت تا شاید شروعی برای تحقیقات دقیق تر و کاملتری باشد.

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
الف	تقدیم
ب	سیاس و قدردانی
پ	چکیده
ث	پیشگفتار
ج	فهرست مطالب
د	فهرست جداول
ر	فهرست نمودارها
۱-۸	فصل اول: معرفی پژوهش
۱	- مقدمه
۲	- بیان مسئله
۵	- هدف کلی پژوهش
۵	- اهداف کلی پژوهش
۶	- فرضیه پژوهش
۶	- سئوالات پژوهش
۷	- اهمیت پژوهش
۷	- محدودیت‌های پژوهش
۸	- تعریف واژه‌ها و مفاهیم
۹-۶۷	فصل دوم: پیشینه و مروری بر مطالعات
۹	- مقدمه

عنوان

صفحه

- ۱۰ - تاریخچه مدارک پزشکی
- ۱۶ - استانداردهای موجود در بیمارستان پتربورگ امریکا
- ۱۶ - استانداردها
- ۱۸ - تکمیل مدارک پزشکی
- ۲۰ - قواعد مدیریت و کنترل مدارک پزشکی
- ۲۲ - اختصارات
- ۲۲ - تغییرات
- ۲۲ - اجازه نامه ها
- ۲۳ - مدارک بخش اتفاقات
- ۲۴ - جرائم و پرونده های ناقص
- ۲۴ - تقاضای اطلاعات درون پرونده ها
- ۲۴ - تحقیقات و بررسی های بالینی
- ۲۴ - لزوم وجود خط مشی های وزارتی
- ۲۵ - بخش مدارک پزشکی
- ۲۷ - واحد پذیرش
- ۳۰ - واحد مدارک پزشکی
- ۳۲ - واحد کدگذاری
- ۴۳ - واحد بایگانی
- ۵۰ - واحد آمار

عنوان

صفحه

- استانداردهای مدارک پزشکی ۵۹
- مروری بر مطالعات انجام شده ۶۷
- فصل سوم: روش پژوهش و گردآوری اطلاعات ۶۸
- نوع پژوهش ۶۸
- جامعه مورد پژوهش ۶۸
- روش گردآوری داده‌ها ۶۸
- فصل چهارم: یافته‌ها و تجزیه و تحلیل اطلاعات ۶۹-۹۵
- مقدمه ۶۹
- جداول و نمودارها ۷۰-۹۵
- فصل پنجم: خلاصه یافته‌ها و نتایج و پیشنهادات ۶۹-۱۰۲
- خلاصه یافته‌ها و نتایج ۹۶
- پیشنهادات ۱۰۱
- فهرست منابع ۱۰۳
- پیوست (نمونه پرسشنامه) ۱۰۶-۱۱۹
- چکیده (انگلیسی)

فهرست جداول

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
جدول شماره ۱: توزیع فراوانی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس مدرک تحصیلی پرسنل و تعداد تحت	۷۰
جدول شماره ۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس تعداد تخت	۷۱
جدول شماره ۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی پرسنل بخش مدارک پزشکی	۷۳
جدول شماره ۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی پرسنل بخش واحد پذیرش	۷۵
جدول شماره ۵: توزیع فراوانی مطلق و نسبی پرسنل بخش واحد مدارک پزشکی	۷۷
جدول شماره ۶: توزیع فراوانی مطلق و نسبی پرسنل بخش واحد آمار	۷۹
جدول شماره ۷: توزیع فراوانی مطلق و نسبی پرسنل بخش واحد بایگانی	۸۰
جدول شماره ۸: توزیع فراوانی مطلق و نسبی پرسنل بخش واحد کدگذاری	۸۲
جدول شماره ۹: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس خط مشی های کلی واحد پذیرش	۸۴
جدول شماره ۱۰: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس فعالیت های مربوط به واحد پذیرش	۸۵
جدول شماره ۱۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس خط مشی ها و فعالیت های کلی واحد مدارک پزشکی	۸۶
جدول شماره ۱۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس تجهیزات واحد مدارک پزشکی	۸۷

عنوان

صفحه

- جدول شماره ۱۳: توزیع فراوانی نسبی و مطلق بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس وضعیت حفظ و کنترل پرونده‌ها در واحد بایگانی ۸۸
- جدول شماره ۱۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس خط مشی‌ها و تجهیزات واحد بایگانی ۸۹
- جدول شماره ۱۵: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس چگونگی اجرای فعالیت‌ها در واحد کدگذاری ۹۰
- جدول شماره ۱۶: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس تجهیزات واحد کدگذاری ۹۱
- جدول شماره ۱۷: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس میزان بکارگیری اطلاعات آماری ۹۲
- جدول شماره ۱۸: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس استفاده از اطلاعات آماری و زمان جمع‌آوری آمار ۹۳
- جدول شماره ۱۹: توزیع فرداوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس نحوه آموزش در بخش مدارک پزشکی ۹۴
- جدول شماره ۲۰: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیمارستانهای تحت مطالعه بر اساس خط مشی‌های کلی مدیریت مدارک پزشکی و کمیته مدارک پزشکی ۹۵

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

- نمودار شماره ۱: نمودار تعداد بیمارستان‌ها (درصد) ۷۲
- نمودار شماره ۲: نمودار پرسنل بیمارستان (بخش مدارک پزشکی بر اساس مدارک تحصیلی) ۷۴
- نمودار شماره ۳: نمودار تعداد پرسنل واحد پذیرش بر اساس مدرک تحصیلی ۷۶
- نمودار شماره ۴: نمودار پرسنل واحد مدارک پزشکی بر اساس مدرک تحصیلی ۷۸
- نمودار شماره ۵: نمودار پرسنل واحد بایگانی بر اساس مدرک تحصیلی ۸۱
- نمودار شماره ۶: نمودار پرسنل واحد کدگذاری بر اساس مدرک تحصیلی ۸۳

فصل اول: معرفی پژوهش:

مقدمه ۱ - ۱: یکی از اهداف اصلی بیمارستان‌های تحت پوشش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی شرکت فعال در امر آموزش می‌باشد، بطوریکه تمامی این بیمارستان‌ها علاوه بر ایفای نقش اصلی خود یعنی مراقبت از بیماران و کمک به بهبود آنان، نقش فعالی در امر آموزش علوم پزشکی و پیراپزشکی و انجام تحقیقات و پژوهش پیرامون آن امور بعهدہ دارند.

وجود مدارک پزشکی در بیمارستان‌های آموزشی و تحقیقاتی از ضروریات حیاتی است. بهترین گواه این ادعا تاریخچه این علم می‌باشد. بطوریکه نشان می‌دهد هر زمان که مدارک پزشکی پیشرفت قابل ملاحظه‌ای نموده است علم پزشکی نیز پیشرفت چشم‌گیری داشته است.

و ما در قرن حاضر این پیشرفت‌ها را شاهد بوده‌ایم. (تاریخ مدارک پزشکی را باید به موازات تاریخ طب و بطور هم زمان و در ارتباط با آن مورد بررسی قرار داد، زیرا که اسناد و مدارک پزشکی برای امر طبابت دارای همان ارزش و اهمیت است که دارو برای درمان، و با مطالعات گسترده‌تر چنین استنباط می‌شود که از آغازین روزهای طبابت، مدارک و اسناد مربوط به آن به نوعی وجود داشته است.)^(۱)

سلسله تجربیاتی که در روند درمان بیماری‌های گوناگون بدست می‌آیند و تمامی آنها در اوراق بالینی بیمار یعنی مدارک پزشکی به روشنی و وضوح ثبت می‌شوند به همراه نتایج نهائی معالجات و وضعیت بیمار می‌توانند منابع بسیار ارزنده‌ای از نظر آموزشی باشد. تاثیر مستقیم آموزش عمدتاً نتیجه تحقیقاتی است که مطالعه طبقه‌بندی و تجزیه و

۱- احمد داورپناه و رامین مهدیقلیخان. مدیریت مدارک پزشکی، انتشارات معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش

پزشکی، تهران، ۱۳۷۲ ش. ص ۱۷.